

Ds 2013:59

Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

1 Sammanfattning

Alla som vill och kan ska kunna ta ett arbete. Den som behöver stöd för att hitta ett arbete ska få det, samtidigt som det även ska ställas krav på att personen ska försöka få en egen försörjning. Regeringen har under flera år reformerat arbetsmarknadspolitiken i denna riktning. Resurser har t.ex. tillförts för att stärka förmedlingsverksamheten. Därigenom möjliggörs att personer som är arbetslösa kan få bättre stöd, t.ex. genom Arbetsförmedlingens matchningsinsatser och att deras arbetssökande följs upp. Erfarenheten visar att det finns positiva effekter i form av ökad sysselsättning när förmedlingsinsatser kombineras med kontroll av den arbetslöses arbetssökande. Inom arbetslöshetsförsäkringen har åtgärdsreglerna förändrats så att åtgärderna blir fler men mildare. Kravet på att aktivt söka arbete har betonats genom att underlåtenhet att söka arbete numera är grund för åtgärd. En aktivitetsrapport har också införts, som underlättar Arbetsförmedlingens kontroll och uppföljning av arbetssökandet. Därmed förtydligas också att den arbetssökande själv har det yttersta ansvaret för att lösa sin arbetslöshetssituation. Förändringarna trädde i kraft i den 1 september 2013. I denna promemoria föreslås nya uppföljningsåtgärder för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd vilka i stort motsvarar de som trädde i kraft inom arbetslöshetsförsäkringen den 1 september. Förslagen innebär en harmonisering av aktivitetsstödet med uppföljningsåtgärderna inom arbetslöshetsförsäkringen. I likhet med vad som gäller inom försäkringen blir det möjligt att varna och stänga av den arbetssökande från rätt till ersättning under begränsade perioder. Grunderna för att vidta en

åtgärd föreslås i huvudsak bli desamma som inom försäkringen. I första hand gäller det fall då programdeltagaren utan godtagbart skäl inte är tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande eller inte tar tillvara på uppkomna möjligheter att ta sig ur arbetslösheten.

Det övergripande syftet med förslagen är att stärka arbetslinjen och öka utflödet till arbete genom ökad sökaktivitet. De nya uppföljningsåtgärderna, som är en fortsättning på det arbete som genomförts genom prop. 2012/13:12 Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m., ger även Arbetsförmedlingen effektivare verktyg i sitt arbete med att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. I dag kan Arbetsförmedlingen endast återkalla programanvisningen om en programdeltagare brister i sin sökaktivitet eller försummar en möjlighet att ta sig ur arbetslösheten. En återkallelse medför att programdeltagaren går miste om möjligheten att ta del av programmets insatser och att rätten till aktivitetsstöd upphör. I stället för att återkalla programanvisningen föreslås att Arbetsförmedlingen ska besluta om varning eller avstängning från rätt till aktivitetsstöd under begränsade perioder. Sådana åtgärder i kombination med fortsatt hjälp och stöd inom ramen för programmet förväntas öka möjligheterna för programdeltagare att få ett arbete. I jämförelse med en återkallelse av programanvisningen är dessa åtgärder också mindre ingripande för den enskilde.

Det föreslås även en möjlighet för Försäkringskassan att stänga av programdeltagaren från ersättning om han eller hon uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar felaktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för ersättningsfrågan.

Promemorian innehåller även ett förslag om innehållande av ersättning i avvaktan på ett slutligt beslut om avstängning och vissa andra förslag som syftar till att uppnå en god samordning mellan åtgärdssystemen.

För att harmoniseringen av aktivitetsstödet med arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler ska få önskat genomslag i den praktiska tillämpningen föreslås att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens tillsynsansvar vidgas till att omfatta även frågor om åtgärder inom aktivitetsstödet.

Regeländringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2015.